

AI Act: чеклист прозорості

Чи застосовується до вашого продукту стаття 50 EU AI Act — і чи відповідає він обов'язкам прозорості?

БЕЗКОШТОВНА САМОПЕРЕВІРКА · 10 ХВИЛИН · ВЕРСІЯ 1.2 · 29 ЛИПНЯ 2026

Для SaaS та AI-компаній із користувачами в ЄС. Ви в скоупі незалежно від місця реєстрації, якщо розміщуєте AI-систему на ринку ЄС або її результат використовується в ЄС. Стаття 50 — рівень, під який підпадає майже кожен AI-продукт — застосовується з 2 серпня 2026.

ЯКЩО ВИ ЧУЛИ, ЩО AI АКТ ВІДТЕРМІНУВАЛИ

Частково так. У 2026 році ЄС переніс важкі високоризикові правила на кінець 2027 і 2028. **Обов'язки прозорості з цього чеклиста не переносили. Вони діють з 2 серпня 2026.**

Один виняток, який варто знати: якщо ваш продукт був на ринку ЄС до 2 серпня 2026, у вас є час до **2 грудня 2026**, щоб реалізувати технічне маркування з розділу 4. Усі інші обов'язки нижче починаються 2 серпня.

Про обсяг: лише стаття 50. Високоризикова класифікація (Annex III) — окремий, важчий режим, див. розділ 6. Пункти, позначені як гарна практика, не є прямими вимогами.

1. Provider чи deployer?

Стаття 50 розділяє: **50(1) і 50(2) лягають на provider-ів, 50(3) і 50(4) — на deployer-ів.** Визначіться першим — надлишковий комплаєнс означає інфраструктуру маркування, якої ви не мали робити.

Provider — ви розміщуєте AI-систему на ринку ЄС під власним іменем чи торговою маркою. Побудова вашої фічі на чужій моделі через API зазвичай усе одно робить вас provider-ом вашої системи.

Deployer — ви використовуєте AI-систему під власною відповідальністю, професійно. Запуск стороннього чат-бота чи написання текстів чужим інструментом — це deployment.

Підрядники й агенції — ваші, якщо діють під вашим контролем; якщо агенція сама вирішує, чи використовувати AI, вона стає deployer-ом. Зафіксуйте це в договорі.

Поза обсягом: суто особисте, непрофесійне використання та AI виключно для наукових досліджень і розробок. Пастка: системи з відкритим кодом від обов'язків не звільнені.

2. Чи стосуються вас обов'язки прозорості?

Однієї позначки достатньо, щоб бути в скоупі. Роль у дужках несе обов'язок.

1. **Пряма взаємодія** (provider) — чат-бот, голосовий асистент, AI-лінія підтримки чи агент у продукті, на сайті або в підтримці. (Ст. 50(1))
2. **Генерація синтетичного контенту** (provider) — ваш продукт генерує або суттєво редагує аудіо, зображення, відео чи текст під вашим іменем, зокрема через сторонню модель. Якщо ви лише користуєтесь чужим інструментом, обов'язок його — див. пункти 4–5. (Ст. 50(2))
3. **Розпізнавання емоцій / біометрична категоризація** (deployer) — ви аналізуєте емоції, тон чи вирази обличчя або категоризуєте людей за біометричними даними. (Ст. 50(3))
4. **Deepfakes** (deployer) — AI-контент, що зображає реальних людей, місця чи події і може зійти за автентичний. (Ст. 50(4))
5. **AI-тексти з питань суспільного інтересу** (deployer) — опубліковані для інформування публіки (новини, галузеві огляди, блог) без людської редакційної відповідальності. (Ст. 50(4))

Жодної позначки? Стаття 50, найімовірніше, не застосовується — але розділ 3 застосовується, і це зміниться того дня, коли ви випустите першу AI-фічу. Розділи 4–5 пропустіть. Базовий рівень нижче — те, про що enterprise-опитувальники питають задовго до регулятора; безкоштовний дзвінок у кінці має рівно потрібну для цього тривалість.

3. Стосується кожної компанії, яка використовує AI

НЕЗАЛЕЖНО ВІД СТАТТІ 50

AI literacy (ст. 4, з 2 лютого 2025): персонал, який працює з вашими AI-системами, розуміє, як вони працюють, їхні ризики й межі, і ви можете показати, як це забезпечує. Окремого штрафу немає, але записи про навчання — дешевий доказ добросовісності.

Інвентар AI — реєстр AI-систем і фіч у використанні, із зазначенням ролі щодо кожної. Гарна практика, але саме вона робить можливою будь-яку іншу оцінку.

4. Самоперевірка за сценаріями

ЛИШЕ ЯКЩО ЗАСТОСОВУЄТЬСЯ СТАТТЯ 50 — ДИВ. РОЗДІЛ 2

Користувачі взаємодіють із вашим AI — provider, ст. 50(1)

Користувачам повідомляють, що вони спілкуються з AI, з першого контакту — у віджеті, голосових сценаріях, email-агентах, а не лише в умовах користування. Бот не названий і не сконструйований так, щоб видаватися людиною.

Ви не покладаєтесь надмірно на виняток «очевидно з контексту»: тест — це розумно поінформована, уважна й обачна особа в реальному контексті використання, а не ваша команда.

Ваш продукт генерує контент — provider, ст. 50(2)

Результати марковано як штучно згенеровані в machine-readable форматі (метадані, watermarking, provenance чи еквівалент) — ефективно, сумісно й стійко, наскільки технічно можливо, зі збереженням при копіюванні та конвертації формату.

Ви перевірили виняток для допоміжного редагування: обов'язку маркування немає, якщо AI виконує допоміжну функцію для стандартного редагування або суттєво не змінює вхідні дані. Авто виправлення — ні, генеративне переписування — так.

Ви вирішили й зафіксували, чи підписує provider-розділ Кодексу практики, а якщо ні — що робите натомість. Якщо систему розміщено на ринку до 2 серпня 2026, реалізація маркування має відбутися до 2 грудня 2026.

API-клієнти знають механіку маркування, щоб виконати власні обов'язки далі по ланцюжку.

Ви публікуєте AI-згенерований контент — deployer, ст. 50(4)

Deepfake-контент має чітко видиме розкриття в момент, коли користувач його бачить.

Ви чесно оцінили творчий виняток: для очевидно художніх, сатиричних чи вигаданих робіт розкриття не має заважати сприйняттю твору. Реалістична реклама — не сатира.

Ви знаєте, які з опублікованих візуалів і текстів є AI-згенерованими чи AI-відредагованими — включно з матеріалами від агенцій, фрилансерів і стокових бібліотек — і перевірили походження через гарантії, метадані чи прямий запит. Найбільший ризик — контент, про AI-походження якого ви не знали.

Розпізнавання емоцій чи біометрична категоризація — deployer, ст. 50(3)

Людей, яких аналізують, прямо поінформовано про використання системи — повідомлення йде до них, а не до аудиторії — і обробка має валідну підставу за GDPR, оскільки біометрія є даними особливої категорії.

AI-тексти з питань суспільного інтересу — deployer, ст. 50(4)

Або конкретна особа несе редакційну відповідальність після перегляду (це знімає обов'язок), або AI-походження розкрито. «Хтось побіжно глянув» — це не редакційна відповідальність; зафіксуйте її.

Документація і постачальники

Ви задокументували, що перевіряєте, хто відповідальний і відколи — гарна практика, але «нічого» не є робочою відповіддю регулятора чи enterprise-клієнту. Договори з вендорами й агенціями вимагають розкривати використання AI і прямо розподіляють ролі provider/deployer.

5. Як саме має бути зроблено розкриття

СТ. 50(5) — ЧАСТИНА, ЯКУ ПРОПУСКАЄ БІЛЬШІСТЬ КОМАНД

Надається **щонайпізніше при першій взаємодії чи контакті** — не при другому використанні, не після реєстрації.

Чітко й розрізняється. За Guidelines не підходять: рядок у футері, ледь помітна позначка на зображенні, позначка, що блимає мить на відео, чи розкриття, заховане в умовах.

Доступно для людей з інвалідністю там, де це релевантно — переживає скрінрідер, не покладається лише на колір. Прямий елемент ст. 50(5), який пропускають майже всі.

Уже опублікований контент: матеріали, згенеровані й опубліковані до 2 серпня 2026, не потребують ретроактивного маркування. Для deepfakes відлік ведеться від дати генерації; для текстів суспільного інтересу — від дати публікації, тож текст, написаний у липні й опублікований у вересні, підпадає.

6. Червоні прапорці: можливо, ви поза межами статті 50

Прозорість — найлегший рівень. Якщо вас описує щось із наведеного, ймовірно діє важчий режим, і його оцінка — поза обсягом цього чеклиста.

AI впливає на рішення щодо зайнятості (скринінг резюме, оцінювання, підвищення, звільнення); кредитування, страхування чи базові послуги; освіту (вступ, оцінювання, прокторинг); або будь-що дотичне до правоохоронної сфери, міграції чи критичної інфраструктури.

Контент із зображенням ідентифікованих реальних людей. Маркування його як AI закриває статтю 50 — але не права на зображення, особисті немайнові права, дифамацію чи GDPR, які діють незалежно і часто становлять більший ризик.

Ці обов'язки починаються пізніше — 2 грудня 2027 для окремих систем, 2 серпня 2028 для AI в регульованих продуктах — але пізніше не означає легше: оцінка відповідності триває квартали, а система все одно підпадає під статтю 50 з 2 серпня 2026.

7. Дати і штрафи

2 лют 2025	Заборонені практики; діє обов'язок AI literacy (ст. 4).
2 серп 2025	Обов'язки щодо GPAI, врядування і розділ про штрафи.
2 серп 2026	Діють обов'язки прозорості за статтею 50 , разом із повноваженнями щодо застосування.
2 груд 2026	Маркування за ст. 50(2) для систем, розміщених на ринку до 2 серп 2026; заборона NCII/CSAM.
2 груд 2027	Високоризикові обов'язки, окремі системи Annex III.
2 серп 2028	Високоризикові обов'язки, AI у продуктах Annex I.

Стаття 50 належить до середнього рівня статті 99: до €15 млн або 3% світового річного обороту, **залежно від того, що більше**. Для МСП і стартапів стаття 99(6) інвертує це на **те, що менше** — при обороті €2 млн це €60 000, а не €15 млн. Обмеження пропорційності, а не звільнення.

Наступний крок

Якщо ви позначили будь-який тригер у розділі 2 і будь-яку прогалину в розділах 4–5, **AI Transparency Compliance Check (\$700, один тиждень)** із фіксованою ціною перетворює це на план: карта ролей provider/deployer, мемо з мапінгом обов'язків на ваш продукт, таблиця прогалин і готові тексти розкриттів для розробників.

Записатись на безкоштовний 30-хв дзвінок →

EMAIL oleh@levytskyilegal.com

WEB levytskyilegal.com

Олег Левицький — юрист у сфері технологій і приватності (CIPP/E), консулює SaaS, AI та цифровий бізнес щодо GDPR, AI governance і комерційних договорів.

Джерела: Регламент (ЄС) 2024/1689 (AI Act) зі змінами за Регламентом (ЄС) 2026/1744 (Digital Omnibus on AI), ОВ від 24 липня 2026 — строк маркування 2 грудня 2026 закріплено в новій ст. 111(4); високоризиковий режим — 2 грудня 2027 (Annex III) і 2 серпня 2028 (Annex I). Guidelines Європейської Комісії щодо ст. 50, 20 липня 2026. Code of Practice on Transparency of AI-Generated Content, визнаний адекватним 8–9 липня 2026 — необов'язковий, але визнаний шлях доведення відповідності ст. 50(2), (4), (5). Загальна інформація, не юридична консультація; станом на 29 липня 2026. © Олег Левицький. Діліться в незміненому вигляді.